

ТВОРЧА ПОСТАТЬ ЛУІСА КАРЧІНА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МУЗИКИ

Зінченко-Гоцуляк Вероніка Михайлівна,

докторка філософії
старша викладачка кафедри гуманітарних та музично-інноваційних дисциплін
Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра
ORCID ID: 0000-0001-8607-3582

Юферова Ганна Володимирівна,

кандидат мистецтвознавства,
доцентка кафедри гуманітарних та музично-інноваційних дисциплін
Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра
ORCID ID: 0000-0002-5660-6429

Стаття присвячена творчості сучасного американського композитора Луїса Карчіна (Louis Karchin) та його внеску у розвиток сучасної академічної музики. У центрі дослідження – осмислення інноваційних композиційних підходів митця, які охоплюють експерименти зі звуковими структурами, ритмікою, політональністю тощо. Встановлено, що творчість Луїса Карчіна відзначається унікальною здатністю гармонійно поєднувати класичні традиції академічної музики із сучасними тенденціями, що робить його однією з ключових фігур сучасного музичного мистецтва. Особливу увагу приділено соціальному, філософському та міжмедіальному контексту творчості композитора. У його роботах простежується глибока зацікавленість літературою та образотворчим мистецтвом. Це свідчить про виняткову чутливість митця до багатогранності тексту та його потенціалу для музичної інтерпретації. Виявлено характерні риси художнього почерку Луїса Карчіна, серед яких виокремлено багатогранність звукової палітри, новаторські ритмічні рішення та майстерне використання політональних структур. Доведено, що як композитор і диригент, Луїс Карчін не лише впливає на розвиток академічної музики, але й сприяє формуванню глобальних тенденцій у цій сфері. Його діяльність є джерелом натхнення для багатьох сучасних композиторів, зокрема студентів Нью-Йоркського університету, де митець активно викладає. Окремо наголошено на соціокультурному впливі Луїса Карчіна на мистецьке життя Сполучених Штатів Америки. Його твори активно виконуються в концертних залах різних міст, сприяючи популяризації академічної музики серед широкої аудиторії. Доведено, що творчість Луїса Карчіна є не лише зразком професійної майстерності, але й важливим інструментом підтримки міжкультурного діалогу та збереження актуальності академічної музики у XXI столітті.

Ключові слова: композиторська творчість, сучасна музика США, академічна музика.

Zinchenko-Hotsuliak Veronika, Yuferova Hanna. Louis Karchin's role in the development of modern academic music

The article is dedicated to analyzing the creative contributions of contemporary American composer Louis Karchin to the development of modern academic music. The study focuses on understanding the artist's innovative compositional approaches, which encompass experiments with sound structures, rhythm, polytonality, and more. It is established that Louis Karchin's work is characterized by a unique ability to harmoniously blend the classical traditions with contemporary trends, making him one of the key figures in modern musical art. Special attention is given to the social, philosophical, and intermedial context of the composer's oeuvre. L. Karchin's works reveal a profound interest in literature and visual arts, which provides a foundation for unique artistic interpretations. This attests to the artist's exceptional sensitivity to the layers of text and its potential for musical interpretation. The article analyzes the distinctive features of Louis Karchin's artistic style, highlighting the multifaceted nature of his sound palette, innovative rhythmic solutions, and masterful use of polytonal structures. As a composer and conductor, L. Karchin has significantly influenced not only the development of academic music in the United States but also the formation of global trends in this field. His activities serve as a source of inspiration for many contemporary composers, particularly students at New York University, where he actively teaches. The article also emphasizes the sociocultural impact of Louis Karchin on the artistic life of the United States. His works are widely performed in concert halls across various cities, promoting academic music to a broad audience. It is demonstrated that L. Karchin's creativity represents not only a model of musical excellence but also an important tool for fostering cultural dialogue and maintaining the relevance of academic music in the 21st century.

Key words: Compositional Creativity, Contemporary Music of the USA, Academic Music.

Постановка проблеми. Сучасна академічна музика – складне та багатовимірне явище, яке охоплює широкий спектр жанрів, стилів, композиційних технік тощо. Луїс Карчін (Louis Karchin) належить до грона сучасних видатних американських композиторів, які суттєво вплинули на формування новітньої академічної музики Сполучених Штатів Америки. Його унікаль-

ний стиль і новаторські композиційні прийоми стали своєрідною відповіддю на пошук нових форм вираження у мистецтві кінця XX та першої чверті XXI століття. Внесок Л. Карчіна до американської академічної музики є абсолютно не дослідженим в українському музикознавстві, а отже введення до наукового обігу імені і творчого доробку митця стає запорукою акту-

альності цієї теми та визначає її наукову новизну. Крім того, аналіз творчості композитора дозволить краще зрозуміти культурний контекст і загальні тенденції розвитку академічної музики в США та їхній вплив на глобальний мистецький процес.

Огляд літератури. У зарубіжному музикознавчому дискурсі можна знайти низку праць, присвячених аналізу стилю Луїса Карчіна. Симптоматично, що більш глибоке наукове осмислення творчості композитора отримала на батьківщині, у Сполучених Штатах Америки. Так, ще про молодого тоді композитора у своїй дисертації пише Сюзан Дівер (Susan Deaver). Американський музикознавець Роберт Карл (Robert Carl) визначає Луїса Карчіна як «традиційного сучасного композитора» (Carl, 1994), аргументуючи це тим, що «Карчін походить із традиції, яка зараз загально визнано відома як „модернізм” – академічно обґрунтованої, здебільшого хроматичної за звучанням, часто серійної за структурою» (Carl, 1994).

Водночас у статті Джаклін Оскамп (Oskamp, 1991) акцентується вплив Л. Карчіна на розвиток сучасної американської музики та його роль у ширшому контексті новітніх тенденцій. Показово, що усі дослідники відзначають, що стиль композитора вирізняється інтелектуальною глибиною, емоційною насиченістю та органічним поєднанням традиційних елементів із новаторськими пошуками, що робить його творчість знаковим явищем у розвитку сучасної академічної музики. Важливим аспектом його стилю є унікальна інтеграція поетичних образів із сучасними композиторськими техніками та занурення у темброву багатимірність. Сукупність цих рис формує неповторний авторський почерк і виокремлює його серед американських композиторів його покоління.

Що стосується вітчизняного мистецтвознавства, то у роботах українських дослідників ім'я Луїса Карчіна практично не згадується. Винятком може стати лише наукова розвідка А. Колісниченко, у якій, під час аналізу ранньої поезії Г. Крейта зазначено: «цілковитою протилежністю <...> є лірична героїня поезії *Carmen de Boheme*, яку сучасний композитор Луїс Карчін (Louis Karchin) поклав на музику в 2002 році та написав партитуру для голосу сопрано. Зазвичай, партію Кармен виконують у середнього тону голосі мецо-сопрано, який дозволяє надати драматизму. Луїс Карчін пропонує свій твір виконувати виключно сопрано, що є найвищим жіночим голосом і надає гнучкості, а головне – вишуканості й інтонаційного блиску» (Колісниченко, 2020).

Мета статті – осмислити вплив композиторської діяльності Луїса Карчіна на становлення та розвиток сучасної академічної музики США.

Методологія дослідження. Дослідження базується на комплексному аналізі композиторської діяльності Луїса Карчіна. Основними методами дослідження стали: аналітичний для виявлення інноваційних прийомів і композиційних рішень Л. Карчіна, історичний для визначення місця композитора у культурному та музичному контексті США, компаративний метод та метод теоретичного узагальнення.

Результати та їх обговорення. Луїс Карчін (нар. 1951) – сучасний представник американської академічної музики, який отримав музичну освіту у Істменській школі музики (Eastman School of Music, ступень бакалавра, 1973) та Гарвардському університеті (Harvard University), де отримав ступені магістра (1975) та доктора філософії (1978). Серед викладачів митця були такі композитори як Самуель Адлер (Samuel Adler), Джозеф Швантнер (Joseph Schwanter), Ерл Кім (Earl Kim), Гюнтер Шуллер (Gunther Schuller), Леон Кірхнер (Leon Kirchner) та музикознавець і композитор Фред Лердаль (Fred Lerdaahl). Додаткову освіту отримав, як стипендіат композиторської програми Леонарда Бернстайна (Leonard Bernstein Fellow in Composition) в музичному центрі Тенглевуд (Tanglewood Music Center). Луїс Карчін є співзасновником таких колективів як Гарвардська група нової музики (Harvard Group for New Music) та Оркестр Ліги композиторів (Orchestra of the League of Composers).

За свою творчу кар'єру Л. Карчін став володарем численних стипендій і нагород, серед яких можна виділити такі: Стипендія Фонду Джона Саймона Гуггенхайма (John Simon Guggenheim Foundation Fellowship), премія Ендрю Імбрі (Andrew Imbrie Award), премія Годдарда Ліберсона (Goddard Lieberman Prize) та премія Вальтера Н. Гінріхсена (Walter N. Hinrichsen Award) від Американської академії мистецтв і літератури тощо.

У доробку митця більше ста опусів різних жанрів, зокрема дві опери – «Romulus» (1990) та «Jane Eyre» (2015), низка оркестрових, камерних, хорових та вокальних творів. Композиторська плідність останніх років Луїса Карчіна вражає, адже лише протягом 2024 року ним було створено п'ять опусів: «The Four Seasons of Bernini» (для камерного оркестру), «Sonata quasi un capriccio» (для камерного ансамблю), «Incantations and Dances» (London version) (для камерного ансамблю), «Five Miniatures for piano» та «Ballade for piano».

Симптоматично, що творче зростання Луїс Карчіна відбувалося, коли академічна музика США переживала значні трансформації. Як зазначає Р. Карл, «ознаки постсерійної музики <...> рясніють у ранніх творах Карчіна. Проте, навіть <...> двадцять років тому, Карчін ставився до цих аспектів композиційної мови як до інструментів, а не як до святого писання» (Carl, 1994).

Вплив західноєвропейської класичної традиції поступово поступився місцем експериментальним тенденціям. Л. Карчін, який навчався у різних композиторів і надихався, як європейськими, так і американськими традиціями, виробив свій унікальний стиль, який ще має бути ретельно вивчений дослідниками.

Привертає увагу той факт, що Л. Карчін використовує такі композиторські техніки, як алеаторика та серійність. Одночасно з тим, твори композитора відрізняються сміливими експериментами з багатьма складовими музичної композиції: від вибору тематики твору, особливої уважності до ансамблевого складу виконавців до процесу формування художніх образів через ретельний авторський відбір елементів музичної вираз-

ності. Значну роль у його творчості відіграють соціальні («A Way Separate...» (1992), «Dreamscape» (2016), «As the Circle Opens to Infinity...» (2018) тощо) та філософські теми («Reflection» (2018), «Processions III In Memoriam: Kaija Saariaho» (2023) тощо), які відображаються у його композиціях через сміливі рішення гармонічної мови у поєднанні з незвичайними ритмічними побудовами. Вишукуючи окремий комплекс засобів виразності для кожного твору, Л. Карчін нерідко прагне відобразити контрасти, притаманні сучасному суспільству («Matrix and Dream» (2004), «Hymns from the Dark» (2017) тощо).

Творчість Луїса Карчіна охоплює широкий спектр традиційних жанрів – від опери й симфонічної музики до камерної лірики та хорових композицій. Зауважимо, що така багатоплановість не є випадковою: кожен жанр для композитора виступає полем для власних пошуків і водночас простором, у якому він вибудовує діалог із музичною традицією.

Вокально-сценічна спадщина композитора вирізняється поєднанням модерністичної експресії й тонкого відчуття драматургії. В комічній опері «Romulus» (1990/2005), написаній за п'єсою з однойменною назвою Олександра Дюма-батька, оркестр стає рівноправним партнером вокалу, а камерні опери розкривають інтерес до інтимних психологічних тем і літературних текстів.

У хоровій музиці Л. Карчіна ансамбль функціонує як складна поліфонічна система, де гармонічний і тембровий розвиток твору формується через переплетення мелодичних ліній, створюючи відчуття просторової глибини звучання. Така організація дозволяє поєднувати семантичний зміст тексту з динамікою темброво-просторових взаємозв'язків.

У вокально-камерній ліриці композитор ретельно опрацьовує інтонаційну природу англійської мови, формуючи «інтонаційні арки», що віддзеркалюють ритміку поетичного тексту. Така музика тяжіє до експресивної декламаційності, але зберігає емоційну ліричність.

Одним із найплідніших напрямів творчості композитора є його камерна музика. Струнні квартети Л. Карчіна можна розглядати як «лабораторію пошуків», де «пропрацьовуються» не тільки складні ритмічні структури, поліфонічні комбінації, а й сонорні ефекти. На відміну від традиційних складів (тріо, квартет, квінтет), композитор віддає перевагу нетиповим інструментальним комбінаціям, у яких поєднання тембрів розширює можливості фактурної організації та формує нові засоби виразності.

Реалізація такого підходу проявляється у таких основних аспектах: по-перше, неочікувані темброві поєднання (наприклад, кларнет і маримба, флейта й контрабас), що створюють водночас виразні контрасти й своєрідну «крихку злагоженість» звучання; по-друге, залучення широкої палітри інструментів – від арфи, гобою д'амур і бас-кларнета до розширеної групи ударних, що надає камерним ансамблям особливої експресивності та багатшаровості звучання; по-третє, знаковим є використання фактурної багатшаровості,

яка вибудовується на протиставленні й діалогічній взаємодії кількох тембрових пластів; по-четверте, це застосування ефектів тембрового злиття, коли інструменти утворюють своєрідні «сонорні кластери», що відкривають нові можливості звукової колористики.

Композиторське мислення Л. Карчіна відзначається прагненням до тембрових досліджень: у камерних ансамблях кожен інструмент стає важливим учасником взаємодії, яка створює багатопланову музичну драматургію. Згадаємо один з ранніх творів композитора, «Capriccio» (1977) для скрипки-соло та семи інструментів з його структурою, яка нагадує *concerto grosso*. У ньому соліст веде діалог із ансамблем, який побудовано на контрасті духових, струнних, клавішних і перкусії. У творі «Songs of John Keats» (1984) – для сопрано та камерного ансамблю – вокальна партія органічно інтегрована в інструментальний ансамбль, утворюючи інтимну лірико-декламаційну атмосферу. Наприклад, у «Rustic Dances» (1995) для скрипки, кларнета та фортепіано поєднання струнного, духовного й клавішно-перкусійного тембрів неочікувано утворює «фанфарну» фактуру. А у творі 2023 року «Incantations and Dances» для флейти, кларнета, скрипки, віолончелі, піанофорте та перкусії, тонке використання перкусії надає звучанню ритуально-магічного відтінку.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Новаторські ідеї та експериментальні підходи Луїса Карчіна стали поштовхом до формування авторського композиторського стилю, який можна умовно назвати «інтернаціональний неоакадемізм». Для нього характерне поєднання неординарних гармонійних структур, поліфонічної багатшарової фактури та інноваційної ритмічної складності. У межах зазначеного стилю простежується не лише апеляція до західноєвропейської музичної традиції, але й активне інтегрування новітніх композиційних технік, що дало змогу розширити горизонти американської академічної музики кінця XX – початку XXI століття. Вплив Л. Карчіна особливо відчутний у контексті освітнього середовища Нью-Йорку. Серед композиторів, що формувалися у цьому інтелектуальному середовищі, можна назвати, зокрема, Джема Пікок (Gemma Peacocke), Віл Мартін (Will Martin) та інші, чия творча практика відображає характерний для Л. Карчіна синтез традиції та інновації.

Музика Луїса Карчіна видається цікавою тим, що вирізняється високим інтелектуальним потенціалом. Процес формування художніх ідей і смислів стає невід'ємною частиною кожної музичної оповіді, надаючи творам глибинної когнітивної та емоційної складності. На переконання авторів статті, застосування аналітичного методу, базованого «<...> на комплексному підході з використанням традиційних засад музикознавчого аналізу <...> і спектрморфологічного аналізу методом слухової сонології (*The Aural Sonology*) Л. Торесена <...>, який описано і перевірено під час вивчення творів сучасних українських композиторів (Юферова, 2021), якнайкраще підійде для пізнання художньої логіки американця та уможливить формулювання головних худож-

ніх ідей творів митця, допоможе з'ясувати авторські способи художнього моделювання руху, часу і простору. Та оскільки композиторські опуси Л. Карчіна провокують ще й неординарне «інтерпретаційне зерно, яке проростає у сферу міжмедіального художнього перекладу» (Зінченко, 2021), звідти відкриваються нові шляхи для сприйняття та осмислення музичного твору.

Творча діяльність Л. Карчіна має значний вплив на суспільну свідомість.

Музичну культуру США, а його експериментальна музична творчість безперечно збагачує сучасну академічну американську музику, є важливим джерелом для подальших досліджень у сфері музикознавства, зокрема у вивченні взаємодії між музикою та соціальними процесами, що розгортаються у світі. Л. Карчін показав, що музика є не лише формою мистецтва, а й потужним засобом комунікації, що має здатність формувати

Література:

1. Зінченко В. Балет «Норрет» Максима Шалигіна: на перетині міжмедіальної інтерпретації та художнього перекладу. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського*. 2021. Вип. 131. С. 154–166.
2. Колісниченко А. Поетика маскулітного і фемінного у ранній поезії Гарта Крейна. *Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників філологічних наук: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 21–22 лютого 2020 року*. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2020. С. 49–52.
3. Юферова Г. Музичні комп'ютерні технології в комунікаційних процесах у сучасній українській музиці: дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / НМАУ ім. П.І. Чайковського, Київ – СумДПУ ім. Макаренка, Суми, 2021. 255 с.
4. Bialosky, M. A Brief History of Composers' Groups in the United States. *College Music Symposium. College Music Society*, 1980. Vol. 20, No. 2. PP. 29–40.
5. Carl R. Three points on the spectrum: The music of Louis Karchin, Lois V. Vierk, and Paul Drescher, *Contemporary Music Review*, 1994. 10:1. PP. 11–31.
6. Deaver Susan The Group for Contemporary Music, 1962–1992. PhD Thesis. Manhattan School of Music. 1993. 246 p.
7. Karchin Louis Official website URL: <https://louiskarchin.com/> (дата звернення 27.07.2025).
8. Oskamp, J. Eigentijdse muziek in de Verenigde Staten *Mens en Melodie*, Amsterdam, Holland, February, 1991.

References:

1. Zinchenko, V. (2021). Maxim Shalygin's ballet "Hopper": At the Crossroads of Intermedial Interpretation and Artistic Translation. *Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, (131)*, 154–166.
2. Kolisnichenko, A. (2020). Poetyka maskulinnoho i feminnoho u raniy poezii Harta Kreina [Poetics of masculinity and femininity in Hart Crane's early poetry]. *Nove ta tradytsiine u doslidzhenniakh suchasnykh predstavnykiv filolohichnykh nauk: Mizhnarodna naukovopraktychna konferentsiia, Odesa, 21–22 liutoho 2020 roku*. Odesa: Pivdenoukrainska orhanizatsiia «Tsentri filolohichnykh doslidzhen», 49–52. [in Ukrainian].
3. Yuferova H. (2021) Muzychni kompiuterni tekhnolohii v komunikatsiinykh protsesakh u suchasni ukrainskii muzytsi: dys. ... kand. mystetstvoznavstva : 17.00.03 / NMAU im. P.I. Chaikovskoho, Kyiv – SumDPU im. Makarenko, Sumy, 2021. 255 s. [in Ukrainian].
4. Bialosky, M. (1980). A Brief History of Composers' Groups in the United States. *College Music Symposium*, 20(2), 29–40. [in English].
5. Carl, R. (1994). Three points on the spectrum: The music of Louis Karchin, Lois V Vierk, and Paul Drescher. *Contemporary Music Review*, 10(1), 11–31. [in English].
6. Deaver, S. (1993). The Group for Contemporary Music, 1962–1992. PhD Thesis. Manhattan School of Music. 246 p. [in English].
7. Karchin, L. Official website. Retrieved from <https://louiskarchin.com/> [in English].
8. Oskamp, J. (1991). Eigentijdse muziek in de Verenigde Staten [Contemporary music in the United States]. *Mens en Melodie*, Amsterdam. [in Dutch].

Дата першого надходження рукопису до видання: 15.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 13.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025